

УДК 65.01:658

Куриліна Оксана Василівна
кандидат економічних наук, доцент
Національний університет оборони України
Kurilina Oksana
PhD in Economics, Associate Professor
National Defence University of Ukraine
ORCID: 0000-0002-8813-4243

Гонсьор Юрій Романович
аспірант
Львівського університету бізнесу та права
Honsor Yuriy
Postgraduate Student of the
Lviv University of Business and Law
ORCID: 0009-0004-3565-3703

Милянник Захар Богданович
аспірант
Львівського університету бізнесу та права
Mylyanyk Zakhar
Postgraduate Student of the
Lviv University of Business and Law
ORCID: 0009-0002-3852-4865

DOI: 10.25313/2520-2294-2024-1-9489

БІЗНЕС-ПЛАН ЯК СКЛАДОВА УСПІШНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

BUSINESS PLAN AS A COMPONENT OF SUCCESSFUL ENTERPRISE DEVELOPMENT

Анотація. У статті досліджено особливості бізнес-плану як важливої складової успішного розвитку підприємства в сучасних умовах. Визначено, що важливим елементом стратегічного планування, який може остаточно спрогнозувати реакцію підприємства на вимоги зовнішнього середовища та підтримувати відповідні гії на ринку, є бізнес-план, який можна вважати ефективним інструментом сучасного менеджменту, що дозволяє встановити оперативні цілі та місії та розробити системи дій для покращення результатів діяльності або запобігання небажаним явищам. Встановлено, що бізнес-планування включає вирішення таких завдань, як оцінка поточного стану, виявлення слабких і сильних сторін діяльності підприємства, постановка цілей діяльності на плановий період. З'ясовано, що ефективний бізнес-план має окреслювати основні переваги проекту та те, чому користувачі повинні платити за певну послугу чи продукт. Зазначено, що при розробці бізнес-плану нового підприємства важливо визначити масштаб і мету нового підприємства, а також його основні відмінності від існуючої діяльності. Виділено основні сфери застосування бізнес-плану. Виявлено, що під час реалізації бізнес-проекту бізнес-план дозволяє аналізувати, контролювати та оцінювати успішність діяльності, виявляти відхилення від плану та своєчасно коригувати напрямок розвитку бізнесу. Зміст різних видів бізнес-планів визначається специфікою кожного підприємства. З'ясовано, що структура бізнес-плану не є строго регламентованою, тому при його складанні необхідно дотримуватися наступних умов: він повинен бути професійним, структурованим та логічним. Визначено, що найважливішою метою бізнес-плану є забезпечення необхідними ресурсами та планування господарської діяльності підприємства відповідно до потреб ринку. Встановлено, що в умовах ринкової системи управління бізнес-план є активним інструментом управління, який є відповідною точкою всієї планово-реалізаційної діяльності підприємства. Перспективою далішніх досліджень є системний, комплексний аналіз основних аспектів формування і реалізації бізнес-плану для інвестиційного розвитку підприємства в сучасних умовах.

Ключові слова: підприємство, бізнес-план, бізнес-проект, розвиток підприємства, ефективність, управлінські рішення, результати, підприємницькі ризики.

Summary. The article examines the features of a business plan as an important component of the successful development of an enterprise in modern conditions. It has been determined that an important element of strategic planning, which can ultimately predict the enterprise's response to the requirements of the external environment and support appropriate actions in the market, is a business plan, which can be considered an effective tool of modern management, allowing one to set operational goals and missions and develop action systems to improve results. activities or prevention of adverse events. It has been established that business planning includes solving such problems as assessing the current state, identifying the strengths and weaknesses of the enterprise, and setting performance goals for the planning period. It has been established that an effective business plan should define the main benefits of the project and why users should pay for a certain service or product. When developing a business plan for a new venture, it is important to determine the scope and purpose of the new venture, as well as its main differences from existing activities. The main areas of application of the business plan are highlighted. It has been established that when implementing a business project, a business plan allows you to analyze, control and evaluate the success of activities, identify deviations from the plan and timely adjust the direction of business development. The content of different types of business plans is determined by the specifics of each enterprise. It was found that the structure of a business plan is not strictly regulated, therefore, when drawing it up, the following conditions must be observed: it must be professional, structured and logical. It has been determined that the most important goal of a business plan is to provide the necessary resources and plan the economic activities of the enterprise in accordance with market needs. It has been established that in the conditions of a market management system, a business plan is an active management tool, which is the starting point of all planning and implementation activities of the enterprise. The prospect for further research is a systematic, comprehensive analysis of the main aspects of the formation and implementation of a business plan for the investment development of an enterprise in modern conditions.

Key words: enterprise, business plan, business project, enterprise development, efficiency, management decisions, results, business risks.

Постановка проблеми. Ринки та конкуренція дають підприємствам повну автономію, що означає підвищену відповідальність. Тому планування за цих умов стає інструментом удосконалення корпоративної діяльності та пошуку резервів підвищення конкурентоспроможності та виживання. У міру того, як процес стає більш динамічним, зростає і роль планування, необхідно постійно контролювати ситуацію у зовнішньому середовищі та вносити необхідні корективи. У цих умовах ускладнюються завдання планування, збільшується кількість факторів, які необхідно враховувати, і підвищується мобільність. Сучасні уявлення про корпоративне управління базуються на тому, що підприємство повинно чітко визначати, вимірювати, аналізувати та вдосконалювати свою діяльність. Успішними є підприємства, які відповідають таким критеріям, як дотримання термінів, дотримання бюджету та забезпечення якості. Актуальність бізнес-плану пояснюється тим, що кожне підприємство, незалежно від того, чи є воно новачком, чи вже давно працює на ринку, зобов'язане точно знати свої фінансові, матеріальні, кадрові та інтелектуальні потреби. Можна не тільки забезпечити ресурси найближчим часом, але й передбачити джерела їх постачання, а також грамотно і точно оцінити ефективність їх використання у процесі виробництва, виробничо-господарської діяльності підприємства. На основі цього приймаються оптимальні управлінські рішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти стосовно розробки та формування бізнес-плану на підприємствах є предметом досліджень багатьох вчених-економістів та практиків. Зокрема, актуальні, деякі і важливі аспекти у цьому напрямі досліджували такі науковці та практики: Я. Бо-

гів [1], І. Ганечко [2], Н. Данік [3], В. Демиденко [4], Є. Діденко [5], О. Короткова [6], С. Кучіна [7], В. Лаврук [8], О. Михайленко [9; 10], Н. Михайлюк [11], К. Яковенко [12] та інші. Водночас, враховуючи при цьому результати наявних досліджень у працях науковців і практиків [13–54], з'ясовано, що сьогодні не до кінця розкритими є питання, які стосуються особливостей бізнес-плану як важливої складової успішного розвитку підприємства в сучасних умовах.

Мета статті. Метою статті є дослідження особливостей бізнес-плану як важливої складової успішного розвитку підприємства в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Попередня нестабільність факторів зовнішнього середовища вимагає від підприємств детального прогнозу своїх стратегій і поточної діяльності, а також врахування загроз і можливостей для подальшого розвитку і досягнення поставлених цілей. Модернізація вимагає, щоб керівники будь-якого підприємства вміли приймати відповідні управлінські рішення. Важливим елементом стратегічного планування, який може остаточно спрогнозувати реакцію підприємства на вимоги зовнішнього середовища та підтримувати відповідні дії на ринку, є бізнес-план, який можна вважати ефективним інструментом сучасного менеджменту, що дозволяє встановити оперативні цілі та місії та розробити системи дій для покращення результатів діяльності або запобігання небажаним явищам.

У сучасних умовах ведення бізнесу бізнес-план є робочим інструментом, який використовується практично у всіх сферах підприємництва, зокрема: розрахований він на випадок відкриття нового підприємства; консолідація існуючих підприємств

і створення на їх основі цілісної організаційної юридичної особи; перетворення власності; початок зовнішньоекономічної діяльності. Іншими словами, бізнес-план — це ретельно підготовлений документ, який розкриває всі аспекти запланованого комерційного заходу. Це дає можливість передбачити всі дії для реалізації нових ідей та визначити можливість отримання необхідної фінансової підтримки та доходу (прибутку). Тому бізнес-план можна розглядати як форму експертної оцінки цілісності та ефективності реалізації нової бізнес-ідеї підприємства.

Бізнес-планування включає вирішення таких завдань, як оцінка поточного стану, виявлення слабких і сильних сторін діяльності підприємства, постановка цілей діяльності на плановий період. Бізнес-план використовується незалежно від сфери діяльності, розміру, форми власності, організаційно-правової форми підприємства і вирішує внутрішні та зовнішні проблеми, пов'язані з управлінням підприємством. Бізнес-план виникає в результаті контактів і взаємодії з іншими підприємствами.

У сучасних умовах ефективність управлінських рішень визначається рівнем розробки бізнес-плану, спрямованого на безумовне підвищення ефективності виробництва (збуту, послуг, операцій) і виробництва конкурентоспроможної продукції (товарів, послуг). Спочатку це необхідно зробити через розробку та реалізацію механізму бізнес-плану проекту. Бізнес-проекти обмежені за часом і спрямовані на зміну окремих систем із заданими вимогами до якісних результатів, які визначаються очікуваним рівнем витрат коштів, ресурсів і конкретними деталями розробки та реалізації цих проектів.

Розробляти бізнес-план слід поступово, починаючи з розробки маркетингової частини. Навіть усвідомлюючи необхідність виправдати свою частку прибутку, деякі підприємства намагаються виключити аналіз ринку та розробку маркетингової стратегії зі списку своїх справ, вважаючи це зайвою тратою грошей на інформацію, яка не відіграє принципової ролі. У більшості випадків маркетинговий блок, який включає дослідження ринку, є найбільш трудомісткою частиною бізнес-плану [3].

Ефективний бізнес-план має окреслювати основні переваги проекту та те, чому користувачі повинні платити за певну послугу чи продукт. При цьому інвестори повинні вказати, скільки фінансових ресурсів необхідно підприємству, для початку, розширення або підтримки поточної діяльності. Не слід забувати і про перспективи та можливість зростання, ризику та методи вирівнювання, список членів команди, партнерів, конкурентів, поточних та потенційних клієнтів підприємства. Це дає інвесторам повну картину та дозволяє приймати більш обґрунтовані рішення щодо фінансування та переваг для конкретних проектів [6].

Бізнес-план стосується ключових бізнес-завдань конкретного підприємства. Тобто вирішує проблему

обмеженості ресурсів, обираючи при цьому найбільш ефективний спосіб розподілу факторів виробництва для найкращого задоволення суспільних потреб. При розробці бізнес-плану нового підприємства важливо визначити масштаб і мету нового підприємства, а також його основні відмінності від існуючої діяльності. Після визначення бізнес-цілей необхідно сформулювати цілі для розробки бізнес-плану для продукту. Це включає: оцінку ступеня здійсненості інноваційних бізнес-ідей; оцінку реальності нових випадків; зменшення ризику відкриття нового бізнесу. Бізнес-плани вважаються ефективним інструментом реалізації стратегічних і тактичних цілей як для великих, так і для малих підприємств. В умовах ринкової економіки бізнес-план є робочим інструментом, який використовується у всіх сферах підприємництва. Він показує досягнення цілей, процес вирішення завдань і очікувані результати господарської діяльності підприємства.

Відмінною рисою бізнес-плану є те, що він є комплексним документом, який відображає всі істотні аспекти бізнес-проекту. Розглядається широкий спектр проблем, з якими можуть зіткнутися підприємці, і пояснюється, як їх вирішити. Водночас слід зазначити, що принципи управління за допомогою бізнес-планування при розвитку конкретного виробництва повинні враховувати багато факторів, властивих конкретному бізнес-проекту [11].

Зміст різних видів бізнес-планів визначається специфікою кожного підприємства. До найважливіших факторів впливу відносяться: кількість бізнес-сфер; стан зовнішнього середовища підприємства (стабільний, турбулентний); джерела фінансування (акціонерний капітал, борг, власний капітал, змішане фінансування); характеристики продукту (споживчі чи інвестиційні продукти, традиційні чи інноваційні продукти); розмір підприємства (мале, середнє, велике); галузеві фактори [8].

З бізнес-планом можна грамотно розвинути підприємницький дух і привернути увагу інвесторів і партнерів. Крім того, такий план дозволяє перевірити уявлення про управління підприємством і спрогнозувати результати діяльності. Планування як функція управління допомагає підприємствам орієнтуватися в ринковому середовищі, приймати правильні управлінські рішення і підвищує шанси на бажаний успіх.

Необхідність розробки бізнес-плану залежить від цілей, які ставить перед собою підприємство, а також вирішення конкретних фінансово-економічних завдань. Якщо підсумувати обмежений досвід створення бізнес-планів для підприємств, то можна виділити наступні сфери застосування:

- 1) підготовка інвестиційних проектів діючих підприємств для отримання кредитів комерційних банків;
- 2) розробка проекту створення приватного підприємства;

- 3) сьогодні, коли нові умови праці чи збуту продукції чи брак обігових коштів призводять до звичайного банкрутства підприємства, для нього є фінансово відповідальним рішенням вирішувати, як досягти комерційно вигідного напрямку та позитивних фінансових результатів;
- 4) створення проекту випуску корпоративних цінних паперів (акції, облигації);
- 5) заохочення іноземних інвестицій для розвитку бізнесу [1].

Розробка бізнес-плану реалізації діяльності підприємства передбачає підготовку документа, що містить обґрунтування його доцільності, а також інформацію про необхідні ресурси та очікувані вигоди. Імовірність досягнення бажаного результату залежить, з одного боку, від викладу та ступеня достовірності інформації, що міститься в бізнес-плані, а з іншого боку, від достовірності цього документа [12].

Коли розробляється бізнес-план для існуючого бізнесу, то є перевага в тому, що можна отримати менший ризик, оскільки уже є досвід ведення бізнесу. Тому метою таких бізнес-планів є покращення існуючої діяльності, усунення недоліків поточного стану з урахуванням процесу модернізації, розширення або диверсифікації бізнесу, підвищення ефективності виробництва та залучення більшої кількості людських і фінансових ресурсів. У більшості випадків ці бізнес-плани розробляються для отримання кредиту або залучення інвестицій. Подаючи бізнес-план в банк, важливо звернути увагу на стабільне фінансове становище і фінансову стійкість підприємства, а також достатній рух капіталу і активів підприємства. Подаючи бізнес-план, потенційні інвестори повинні продемонструвати оригінальність та/або конкурентну перевагу продукту (послуги), продемонструвати великий потенційний ринок збуту товару (послуги), передбачити перспективи швидкого та стабільного зростання [10].

Бізнес-план — це активний інструмент управління завданнями, який є відправною точкою для всіх дій з планування та виконання на підприємстві. Під час реалізації бізнес-проекту бізнес-план дозволяє аналізувати, контролювати та оцінювати успішність діяльності, виявляти відхилення від плану та своєчасно коригувати напрямок розвитку бізнесу. Виділяють багато видів бізнес-плану, які є функцією та основною технікою управління бізнесом у формальному процесі планування. Корпоративні (управлінські) бізнес-плани використовуються для управління поточною діяльністю та розвитком підприємства. Метою планування бізнес-проектів є планування та контроль проектів, які реалізуються на підприємстві та служать для впорання зі змінами на підприємстві [5].

Розробляючи бізнес-план, слід спиратися на загальноприйнятну логіку, яка включає такі завдан-

ня: як вибір відповідного продукту (послуги) для ринку; дослідження ринкового середовища для майбутніх підприємств; вибір та обґрунтування місця розташування підприємства; оцінка потенціалу збуту продукції (послуг); визначення виробничих параметрів майбутнього підприємства; розробка цінової та збутової політики; організаційні параметри підприємства; опис можливих ризиків та заходів щодо їх мінімізації; оцінка фінансових параметрів підприємства; пояснення висновків щодо основних положень бізнес-плану.

Бізнес-план може включати будь-яку кількість модулів. Основна увага приділяється успішності фінансово-господарської діяльності. Структура бізнес-плану не є строго регламентованою, тому при його складанні необхідно дотримуватися наступних умов:

- 1) повинен бути професійним (зовнішній і внутрішній вигляд бізнес-плану оцінює експерт, який його написав, тому бізнес-план повинен бути зрозумілим і доступним для клієнтів);
- 2) має бути структурованим (бізнес-план має бути розділений на розділи, що містять цілі та завдання професійного заходу);
- 3) має бути логічним (бізнес-план має бути написаний таким чином, щоб він створював підрозділи та пропонував використовувати таблиці та діаграми, щоб кредитор чи інвестор могли легко знайти необхідну для цього інформацію) [9].

Найважливішою метою бізнес-плану є забезпечення необхідними ресурсами та планування господарської діяльності підприємства відповідно до потреб ринку. Наявність детального бізнес-плану допомагає залучати капітал, будувати плани на майбутнє і передбачати ризики і труднощі, які можуть перешкодити його реальній реалізації. Процесний підхід до організації корпоративного управління або бізнес-планування виробничої діяльності є складовою частиною сучасних підходів до побудови системи управління. Впроваджуючи це, можна підвищити ефективність і конкурентоспроможність підприємства та зменшити витрати. В умовах ринкової незалежності важливо планувати на рівні суб'єктів господарювання господарську діяльність усіх активів [7].

Вивчення мети використання бізнес-плану в господарській діяльності підприємства дає змогу виділити основні з них:

1. Для власної вигоди. Головне завдання підприємства — самоконтроль. Припустимо, підприємство починає працювати в новій сфері або пов'язаний з основною діяльністю. Тут важливо прорахувати вимоги і перспективи проекту, уникнути можливих ризиків і розробити план реалізації.

2. Для отримання банківських кредитів. Якщо раніше було достатньо отримати від кредиторів кошти з багатосторінковими техніко-економічними обґрунтуваннями, наявністю застави, рекомендаціями третіх осіб тощо, то сьогодні більшість

кредиторів бажають перевірити бізнес-план підприємства для кредиту.

3. Залучення додаткових інвестицій. Фізичні особи або інші підприємства (фонди) можуть інвестувати капітал у розвиток бізнесу. Якщо планується розміщення акцій, грамотний бізнес-план забезпечить підприємство позитивним виглядом, оскільки вся інформація про його діяльність буде прозорою для потенційних інвесторів.

4. Співпрацювати з іноземними партнерами для укладання угод. З бізнес-планом можна збільшити свої шанси на співпрацю з іноземними партнерами.

5. Про корпоративну інтеграцію (злиття). Бізнес-план часто є важливим кроком у злитті підприємств. Це дозволить показати майбутні перспективи розвитку, висвітлити можливі ризики та отримати уявлення про майбутні прибутки (чи збитки).

6. Дозволяє оптимізувати виробництво. Багато підприємств у процесі зростання змінюють напрямки свого розвитку та виходять на нові сфери діяльності. В цьому випадку підібрати грамотну концепцію при складанні бізнес-плану набагато простіше. Це дозволяє чітко визначити цілі, завдання та терміни майбутніх змін [2].

Бізнес-план в системі управління бізнесом виконує дві важливі функції: зовнішню, що є необхідність інформування представників бізнес-спільноти (контакти з аудиторією) про суть і основні результати конкретного бізнес-проекту; внутрішню — моделювання системи управління реалізацією бізнес-проектів. Хоча обидві функції взаємопов'язані та доповнюють одна одну, вони відіграють різні ролі в різних типах бізнес-планів [4].

Надійний бізнес-план допоможе залучити капітал, прийняти рішення щодо майбутніх планів і ретельно розглянути передбачувані ризики та можливі труднощі, які можуть перешкодити фактичній реалізації бізнес-заходу. Впровадивши його, можна значно підвищити ефективність і конкурентоспроможність підприємства та знизити витрати. В умовах ринкової системи управління бізнес-план є активним інструментом управління, який є відправною точкою всієї планово-реалізаційної діяльності підприємства. Під час реалізації бізнес-проекту бізнес-план дозволяє

аналізувати, контролювати та оцінювати успішність діяльності, виявляти відхилення від плану та своєчасно коригувати напрямки розвитку бізнесу.

У сучасній діловій практиці бізнес-план перестав вважатися документом, який служить виключно для залучення інвестиційних коштів для підприємства. Тепер його навички набагато ширші. Це ключовий елемент стратегічного та фінансового менеджменту. У рамках проекту розвитку бізнесу необхідно розробити різні альтернативні варіанти, а іноді і окремі бізнес-плани, які необхідно узгодити на рівні фінансових потоків і показників ефективності, розрахованих для кожного напрямку. Потім обрати оптимальний варіант розвитку, який забезпечує найкращі результати з найменшими одноразовими та поточними інвестиціями. Бізнес-план — це документ, який допомагає вести бізнес, і тому його можна вважати важливим елементом стратегічного планування для виконання та контролю. Важливо розглядати бізнес-план і як сам процес планування, і як інструмент внутрішнього управління підприємством.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, проведене дослідження, виходячи із результатів аналізу літератури [1–54], дає можливість стверджувати, що бізнес-план використовується незалежно від сфери діяльності, розміру, форми власності, організаційно-правової форми підприємства і вирішує внутрішні та зовнішні проблеми, пов'язані з управлінням підприємством. Дослідження дозволяють відзначити, що бізнес-плани вважаються ефективним інструментом реалізації стратегічних і тактичних цілей як для великих, так і для малих підприємств. У ході дослідження визначено, що надійний бізнес-план допоможе залучити капітал, прийняти рішення щодо майбутніх планів і ретельно розглянути передбачувані ризики та можливі труднощі, які можуть перешкодити фактичній реалізації бізнес-заходу. Підсумовуючи, встановлено, що бізнес-планом є документ, який допомагає вести бізнес, і тому його можна вважати важливим елементом стратегічного планування для виконання та контролю.

Перспективою подальших досліджень є системний, комплексний аналіз основних аспектів формування і реалізації бізнес-плану для інвестиційного розвитку підприємства в сучасних умовах.

Література

1. Богів Я. С. Формування бізнес-плану підприємства // *Економіка та держава*. 2010. № 2. С. 88–89.
2. Ганечко І. Г., Ситник І. С. Бізнес-план: особливості розробки та впровадження в умовах невизначеності // *Молодий вчений*. 2019. № 9(1). С. 191–194.
3. Данік Н. В. Бізнес-планування як інструмент здійснення фінансового менеджменту в сучасних умовах розвитку України // *Інфраструктура ринку*. 2016. Вип. 1. С. 129–132.
4. Демиденко В. Методологічні проблеми бізнес-планування підприємницької діяльності в сучасних умовах // *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. Вип. 40(1). С. 38–46.

5. Діденко Є.О., Нянчур Б.С. Бізнес-планування та його роль у стратегічному управлінні підприємством // *Економіка та держава*. 2016. № 12. С. 78–81.
6. Короткова О.В. Особливості розроблення та презентації бізнес-планів // *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 14. С. 34–37.
7. Кучіна С.Е., Дмитренко Р.В. Бізнес-план підприємства: необхідність впровадження // *Вісник Національного технічного університету «ХПИ»*. Сер.: *Технічний прогрес та ефективність виробництва*. 2013. № 22. С. 96–99.
8. Лаврук В.В. Методичні основи бізнес-планування в контексті формування галузевої стратегії // *Стратегія інноваційного розвитку економіки*. 2012. № 3. С. 15–20.
9. Михайленко О.В., Годун В.В., Юхименко Є.С. Розробка бізнес-плану підприємства // *Молодий вчений*. 2021. № 6(94). С. 211–214. doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-6-94-43>.
10. Михайленко О.В., Лобас А.А. Характеристика особливостей складання бізнес-планів // *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. Т. 29(68), № 3. С. 74–77.
11. Михайлюк Н. Організація та розробка бізнес-планів на підприємстві // *Вісник Львівського національного університету природокористування. Серія «Економіка АПК»*. 2023. № 30. С. 125–129. doi: <https://doi.org/10.31734/economics2023.30.125>.
12. Яковенко К.В. Бізнес-план як інструмент для прийняття рішень при здійсненні інноваційної діяльності підприємства // *Бізнес Інформ*. 2012. № 3. С. 97–99.
13. Horbonos F., Pavlenchuk N., Pavlenchuk A., Skrynkovsky R. Study of cooperation in agribusiness as a socio-economic phenomenon // *Technology Audit and Production Reserves*. 2017. Vol. 1, No. 5(39). P. 14–21. doi: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2018.124670>.
14. Horbonos F., Skrynkovsky R., Protsiuk T., Ogirko I. Improvement of the Toolkit for Diagnosing the Enterprise's Production Program // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 12. P. 4015–4022. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.29-8>.
15. Khmyz M., Petkov S., Mylyanyk Z., Mazur Y., Koziar R., Hudyma V., Prots I. Digitalisation of the Tax System and Tax Regulation as a Tool to Combat the Shadow Economy // *Path of Science*. 2023. Vol. 9, No. 9. P. 1008–1014. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.96-13>.
16. Kniaz S., Brych V., Heorhiadi N., Tyrkalo Y., Luchko H., Skrynkovsky R. Data Processing Technology in Choosing the Optimal Management Decision System // *2023 13th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*. Wrocław, Poland, 2023. P. 372–375. doi: <https://doi.org/10.1109/ACIT58437.2023.10275581>.
17. Kniaz S., Brych V., Marhasova V., Tyrkalo Y., Skrynkovsky R., Sumets A. Modeling of the Information System of Environmental Risk Management of an Enterprise // *2022 12th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*. Ruzomberok, Slovakia, 2022. P. 215–218. doi: <https://doi.org/10.1109/ACIT54803.2022.9912743>.
18. Kniaz S., Farat O., Merezhko N., Kozhushko L. et al. Managing the Competitiveness of Innovation Clusters // *Proceedings of the 35th International Business Information Management Association (IBIMA)*, (Seville, 1–12 April 2020). P. 1257–1262.
19. Kovaliv M., Petkov S., Koziar R., Yesimov S., Khmyz M. Correlation of Administrative and Information Legal Regulation of Relations in the Information Society // *Path of Science*. 2023. Vol. 9, No. 9. P. 1001–1007. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.96-3>.
20. Kovaliv M., Skrynkovsky R., Nazar Y., Yesimov S., Khmyz M., Yosyfovych D., Mykytiuk M., Kozoriz M. Legal Bases of Realization of the Law Enforcement Function of the State in the Sphere of Economy of Ukraine // *Path of Science*. 2022. Vol. 8, No. 2–3. P. 1001–1009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.79-2>.
21. Kovaliv M., Skrynkovsky R., Nazar Y., Yesimov S., Krasnytskyi I., Kaydrovych K., Kniaz S., Kemska Y. Legal Support of Cybersecurity of Critical Information Infrastructure of Ukraine // *Path of Science*. 2021. Vol. 7, No. 4. P. 2011–2018. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.69-12>.
22. Kovaliv M., Skrynkovsky R., Yesimov S., Khmyz M., Krasnytskyi I., Kniaz S., Khmyz V., Ogirko O. Strategic Planning as a Factor of Public Administration in Ukraine // *Path of Science*. 2022. Vol. 8, No. 4. P. 1001–1009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.80-1>.
23. Pavlenchuk N., Pavlenchuk A., Skrynkovsky R., Tsyuh S. The influence of management creativity on the optimality of management decisions over time: An innovative aspect // *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 2023. Vol. 10, No. 3. P. 498–514. doi: <https://doi.org/10.15549/jeecar.v10i3.1318>.
24. Pawlowski G., Rusyn-Hrynyk R., Sopilnyk L., Yankovska L., Skrynkovsky R., Pavlenchuk N., Petryk I., Batkovets N., Kataiev A. Regulation of the competitiveness of financial business structures // *Proceedings of the 34th International Business Information Management Association (IBIMA)*, (ISBN: 978-0-9998551-3-3, 13–14 November 2019, Madrid, Spain). 2019. P. 9976–9981.
25. Pawlowski G., Skrynkovsky R., Shpak O., Vizniak Y. Development of the Model of the System of Managerial Diagnostics of the Enterprise on the Basis of Improvement of Diagnostic Purposes // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 11. P. 4010–4020. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.28-9>.

26. Popova N., Kataiev A., Nevertii A., Kryvoruchko O., Skrynkovskyy R. Marketing Aspects of Innovative Development of Business Organizations in the Sphere of Production, Trade, Transport, and Logistics in VUCA Conditions // *Studies of Applied Economics*. 2021. № 38(4). doi: <https://doi.org/10.25115/eea.v38i4.3962>.
27. Popova N., Kataiev A., Skrynkovskyy R., Nevertii A. Development of trust marketing in the digital society // *Economic Annals-XX I*. 2019. Vol. 176, Iss. 3–4. P. 13–25. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V176-02>.
28. Prots I., Petkov S., Khmyz M., Koziar R., Hudyma V., Yavnyy O., Chorniy B. Implementation of Digital Technologies in the Tax Sphere: Foreign Experience and Prospects for Ukraine in Combating the Shadow Economy // *Path of Science*. 2023. Vol. 9, No. 10. P. 5029–5037. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.97-22>.
29. Serniak I., Serniak O., Mykhailyshyn L., Skrynkovskyy R., Kasian S. Evaluation of the level of the usage of social instruments for human resource management: example of agro-processing enterprises of Ukraine // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2021. № 7(4). P. 82–99. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.04.05>.
30. Skrynkovskyy R. Investment attractiveness evaluation technique for machine-building enterprises // *Actual Problems of Economics*. 2008. Issue 7(85). P. 228–240.
31. Skrynkovskyy R.M. An IT Audit as a Tool for Strategic Enterprise Management // *The Problems of Economy*. 2018. № 1. C. 231–236.
32. Skrynkovskyy R.M. Diagnosing the Maturity Level of IT Processes at the Enterprise // *Business Inform*. 2018. № 4. P. 377–383.
33. Skrynkovskyy R.M. Diagnostics of the Extent of Conflict Among Co-Workers and Ways to Overcome the Destabilization of Socio-Labor Relations at Enterprise // *Business Inform*. 2016. № 4. P. 268–273.
34. Skrynkovskyy R.M. Economic security of enterprise: nature, classification and system of diagnostics // *Global and national problems of economics*. 2015. № 3. P. 414–418.
35. Skrynkovskyy R.M., Sopilnyk L.I., Tsyuh S.I. Improving the Enterprise Development Model: New Solutions Based on the Principles of Management, Marketing and Economic Diagnosis // *Business Inform*. 2020. № 4. P. 191–199. doi: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-191-199>.
36. Skrynkovskyy R.M., Yuzevych V.M., Kataev A.V., Pawlowski G., Protsiuk T.B. Analysis of the methodology of constructing a production function using quality criteria // *Journal of Engineering Sciences*. 2019. Vol. 6(1). P. B1–B5. doi: [https://doi.org/10.21272/jes.2019.6\(1\).b1](https://doi.org/10.21272/jes.2019.6(1).b1).
37. Skrynkovskyy R., Hladun V., Kramar M. Information Technologies in the Organization of Accounting at the Enterprise // *Path of Science*. 2019. Vol. 5, No. 2. P. 3001–3010. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.43-3>.
38. Skrynkovskyy R., Pavlenchuk N., Horbonos F., Protsiuk T. Improvement of the express diagnostics of the production activity of the enterprise taking into account the method of determining the optimal production programs in the operational management system // *Technology Audit and Production Reserves*. 2018. Vol. 6, No. 4(44). P. 4–10. doi: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2018.147968>.
39. Skrynkovskyy R., Pavlenchuk N., Leskiv S., Pawlowski G. The Improvements of Enterprise Anti-Crisis Management Diagnostics in the System of Managerial Diagnostics // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 11. P. 4001–4009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.28-5>.
40. Skrynkovskyy R., Pavlenchuk N., Tsyuh S., Zanevskyy I., Pavlenchuk A. Economic-mathematical model of enterprise profit maximization in the system of sustainable development values // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(4). P. 188–214. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.04.09>.
41. Skrynkovskyy R., Pawlowski G., Harasym L., Haleliuk M. Improvement of the Model of Enterprise Management Process on the Basis of General Management Functions // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 12. P. 4007–4014. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.29-7>.
42. Skrynkovskyy R., Pawlowski G., Harasym P., Koropetskyi O. Cybernetic Security and Business Intelligence in the System of Diagnostics of Economic Security of the Enterprise // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 10. P. 5001–5009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.27-6>.
43. Skrynkovskyy R., Protsiuk T., Ogirko O., Pavlenchuk N. Comprehensive Assessing the Enterprise Development Considering the Educational and Professional Potential of Employees in Management System // *Journal of Applied Management and Investments*. 2018. Vol. 7, No. 4. P. 246–255.
44. Skrynkovskyy R., Protsiuk T., Sytar L., Shpak O. Diagnostics of Objects of Innovative Work as a Tool for Improving the Innovation Activity of the Company's Personnel // *Path of Science*. Vol. 4, No. 3. P. 4001–4007. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.32-3>.
45. Skrynkovskyy R., Sopilnyk R., Seliverstova L., Koropetskyi O., Protsiuk T. Improvement of the system of indicators for the efficiency evaluation of the production capacity of industrial enterprises // *Technology Audit and Production Reserves*. 2018. Vol. 2, No. 4(46). P. 49–51. doi: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2019.162670>.
46. Sopilnyk L., Skrynkovskyy R., Kovaliv M., Zayats R., Malashko O., Yesimov S., Mykytiuk M. Development of Digital Economy in the Context of Information Security in Ukraine // *Path of Science*. 2020. Vol. 6, No. 5. P. 2023–2032. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.58-7>.

47. Sumets A., Kniaz S., Heorhiadi N., Farat O., Skrynkovskyy R., Martyniuk V. Methodical approach to the selection of options for ensuring competitiveness of enterprises in the system of development of agricultural clusters // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2021. № 7(1). P. 192–210. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.01.10>.

48. Sumets A., Kniaz S., Heorhiadi N., Skrynkovskyy R., Matsuk V. Methodological toolkit for assessing the level of stability of agricultural enterprises // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(1). P. 235–255. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.12>.

49. Sumets A., Serbov M., Skrynkovskyy R., Faldyna V., Satusheva, K. Analysis of influencing factors on the development of agricultural enterprises based on e-commerce technologies // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2020. № 6(4). P. 211–231. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.04.11>.

50. Yuzevych L., Skrynkovskyy R., Koman B. Development of information support of quality management of underground pipelines // *EUREKA: Physics and Engineering*. 2017. № 4. P. 49–60. doi: <https://doi.org/10.21303/2461-4262.2017.00392>.

51. Yuzevych V., Skrynkovskyy R., Koman B. Intelligent Analysis of Data Systems for Defects in Underground Gas Pipeline // *2018 IEEE Second International Conference on Data Stream Mining & Processing (DSMP)*. Lviv, Ukraine, 2018. P. 134–138. doi: <https://doi.org/10.1109/DSMP.2018.8478560>.

52. Semchuk Z., Zharovskaya I., Merdova O. Corruption as a negative social phenomenon hindering the economic development of the state // *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. № 4(4). P. 295–300. doi: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-4-295-300>.

53. Smutchak Z., Yankovska L., Sopilnyk L., Skupeiko V., Horbonos F. The role of leaders' emotional flexibility in banks management // *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2022. № 6(41). P. 66–77. doi: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v6i41.251399>.

54. Beztelesna L., Pliashko O., Shevchuk L., Semchuk Z., Petryk I. Ensuring the productivity of human resources: evaluation of financing and partnership models between households, state and business // *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. № 6(41). P. 350–359. doi: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v6i41.237565>.

References

1. Bohiv Y.S. Formuvannya biznes-planu pidprijemstva // *Ekonomika ta derzhava*. 2010. № 2. S. 88–89.
2. Hanechko I.H., Sytnyk I.S. Biznes-plan: osoblyvosti rozrobky ta vprovadzhennia v umovakh nevyznachenosti // *Molodyi vchenyi*. 2019. № 9(1). S. 191–194.
3. Danik N.V. Biznes-planuvannya yak instrument zdiisnennia finansovoho menedzhmentu v suchasnykh umovakh rozvytku Ukrainy // *Infrastruktura rynku*. 2016. Vyp. 1. S. 129–132.
4. Demydenko V. Metodolohichni problemy biznes-planuvannya pidprijemnytskoi diialnosti v suchasnykh umovakh // *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu. Seria: Ekonomichni nauky*. 2015. Vyp. 40(1). S. 38–46.
5. Didenko Y.O., Nianchur B.S. Biznes-planuvannya ta yoho rol u stratehichnomu upravlinni pidprijemstvom // *Ekonomika ta derzhava*. 2016. № 12. S. 78–81.
6. Korotkova O.V. Osoblyvosti rozroblennia ta prezentatsii biznes-planiv // *Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2013. № 14. S. 34–37.
7. Kuchina S.E., Dmytrenko R.V. Biznes-plan pidprijemstva: neobkhidnist vprovadzhennia // *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KhPI». Ser.: Tekhnichniy prohres ta efektyvnist vyrobnytstva*. 2013. № 22. S. 96–99.
8. Lavruk V.V. Metodychni osnovy biznes-planuvannya v konteksti formuvannya haluzevoi stratehii // *Stratehii innovatsiinoho rozvytku ekonomiky*. 2012. № 3. S. 15–20.
9. Mykhailenko O.V., Hodun V.V., Yukhymenko Ye.S. Rozrobka biznes-planu pidprijemstva // *Molodyi vchenyi*. 2021. № 6(94). S. 211–214. doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-6-94-43>.
10. Mykhailenko O.V., Lobas A.A. Kharakterystyka osoblyvostei skladannia biznes-planiv // *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seria: Ekonomika i upravlinnia*. 2018. T. 29(68), № 3. S. 74–77.
11. Mykhailiuk N. Orhanizatsiia ta rozrobka biznes-planiv na pidprijemstvi // *Visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu pryrodokorystuvannia. Seria "Ekonomika APK"*. 2023. № 30. S. 125–129. doi: <https://doi.org/10.31734/economics2023.30.125>.
12. Iakovenko K.V. Biznes-plan yak instrument dlia pryiniattia rishen pry zdiisnenni innovatsiinoi diialnosti pidprijemstva // *Biznes Inform*. 2012. № 3. S. 97–99.
13. Horbonos F., Pavlenchuk N., Pavlenchuk A., Skrynkovskyy R. Study of cooperation in agribusiness as a socio-economic phenomenon // *Technology Audit and Production Reserves*. 2017. Vol. 1, No. 5(39). P. 14–21. doi: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2018.124670>.
14. Horbonos F., Skrynkovskyy R., Protsiuk T., Ogirko I. Improvement of the Toolkit for Diagnosing the Enterprise's Production Program // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 12. P. 4015–4022. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.29-8>.

15. Khmyz M., Petkov S., Mylyanyk Z., Mazur Y., Koziar R., Hudyma V., Prots I. Digitalisation of the Tax System and Tax Regulation as a Tool to Combat the Shadow Economy // *Path of Science*. 2023. Vol. 9, No. 9. P. 1008–1014. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.96-13>.
16. Kniaz S., Brych V., Heorhiadi N., Tyrkalo Y., Luchko H., Skrynkovskyy R. Data Processing Technology in Choosing the Optimal Management Decision System // *2023 13th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*. Wrocław, Poland, 2023. P. 372–375. doi: <https://doi.org/10.1109/ACIT58437.2023.10275581>.
17. Kniaz S., Brych V., Marhasova V., Tyrkalo Y., Skrynkovskyy R., Sumets A. Modeling of the Information System of Environmental Risk Management of an Enterprise // *2022 12th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*. Ruzomberok, Slovakia, 2022. P. 215–218. doi: <https://doi.org/10.1109/ACIT54803.2022.9912743>.
18. Kniaz S., Farat O., Merezhko N., Kozhushko L. et al. Managing the Competitiveness of Innovation Clusters // *Proceedings of the 35th International Business Information Management Association (IBIMA)*, (Seville, 1–12 April 2020). P. 1257–1262.
19. Kovaliv M., Petkov S., Koziar R., Yesimov S., Khmyz M. Correlation of Administrative and Information Legal Regulation of Relations in the Information Society // *Path of Science*. 2023. Vol. 9, No. 9. P. 1001–1007. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.96-3>.
20. Kovaliv M., Skrynkovskyy R., Nazar Y., Yesimov S., Khmyz M., Yosyfovych D., Mykytiuk M., Kozoriz M. Legal Bases of Realization of the Law Enforcement Function of the State in the Sphere of Economy of Ukraine // *Path of Science*. 2022. Vol. 8, No. 2–3. P. 1001–1009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.79-2>.
21. Kovaliv M., Skrynkovskyy R., Nazar Y., Yesimov S., Krasnytskyi I., Kaydrovych K., Kniaz S., Kemska Y. Legal Support of Cybersecurity of Critical Information Infrastructure of Ukraine // *Path of Science*. 2021. Vol. 7, No. 4. P. 2011–2018. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.69-12>.
22. Kovaliv M., Skrynkovskyy R., Yesimov S., Khmyz M., Krasnytskyi I., Kniaz S., Khmyz V., Ogirko O. Strategic Planning as a Factor of Public Administration in Ukraine // *Path of Science*. 2022. Vol. 8, No. 4. P. 1001–1009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.80-1>.
23. Pavlenchuk N., Pavlenchuk A., Skrynkovskyy R., Tsyuh S. The influence of management creativity on the optimality of management decisions over time: An innovative aspect // *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 2023. Vol. 10, No. 3. P. 498–514. doi: <https://doi.org/10.15549/jeecar.v10i3.1318>.
24. Pawlowski G., Rusyn-Hrynyk R., Sopilnyk L., Yankovska L., Skrynkovskyy R., Pavlenchuk N., Petryk I., Batkovets N., Kataiev A. Regulation of the competitiveness of financial business structures // *Proceedings of the 34th International Business Information Management Association (IBIMA)*, (ISBN: 978–0–9998551–3–3, 13–14 November 2019, Madrid, Spain). 2019. P. 9976–9981.
25. Pawlowski G., Skrynkovskyy R., Shpak O., Vizniak Y. Development of the Model of the System of Managerial Diagnostics of the Enterprise on the Basis of Improvement of Diagnostic Purposes // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 11. P. 4010–4020. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.28-9>.
26. Popova N., Kataiev A., Nevertii A., Kryvoruchko O., Skrynkovskyy R. Marketing Aspects of Innovative Development of Business Organizations in the Sphere of Production, Trade, Transport, and Logistics in VUCA Conditions // *Studies of Applied Economics*. 2021. № 38(4). doi: <https://doi.org/10.25115/eea.v38i4.3962>.
27. Popova N., Kataiev A., Skrynkovskyy R., Nevertii A. Development of trust marketing in the digital society // *Economic Annals-XX I*. 2019. Vol. 176, Iss. 3–4. P. 13–25. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V176-02>.
28. Prots I., Petkov S., Khmyz M., Koziar R., Hudyma V., Yavnyy O., Chorniy B. Implementation of Digital Technologies in the Tax Sphere: Foreign Experience and Prospects for Ukraine in Combating the Shadow Economy // *Path of Science*. 2023. Vol. 9, No. 10. P. 5029–5037. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.97-22>.
29. Serniak I., Serniak O., Mykhailyshyn L., Skrynkovskyy R., Kasian S. Evaluation of the level of the usage of social instruments for human resource management: example of agro-processing enterprises of Ukraine // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2021. № 7(4). P. 82–99. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.04.05>.
30. Skrynkovskyy R. Investment attractiveness evaluation technique for machine-building enterprises // *Actual Problems of Economics*. 2008. Issue 7(85). P. 228–240.
31. Skrynkovskyy R.M. An IT Audit as a Tool for Strategic Enterprise Management // *The Problems of Economy*. 2018. № 1. C. 231–236.
32. Skrynkovskyy R.M. Diagnosing the Maturity Level of IT Processes at the Enterprise // *Business Inform*. 2018. № 4. P. 377–383.
33. Skrynkovskyy R.M. Diagnostics of the Extent of Conflict Among Co-Workers and Ways to Overcome the Destabilization of Socio-Labor Relations at Enterprise // *Business Inform*. 2016. № 4. P. 268–273.
34. Skrynkovskyy R.M. Economic security of enterprise: nature, classification and system of diagnostics // *Global and national problems of economics*. 2015. № 3. P. 414–418.
35. Skrynkovskyy R.M., Sopilnyk L.I., Tsyuh S.I. Improving the Enterprise Development Model: New Solutions Based on the Principles of Management, Marketing and Economic Diagnosis // *Business Inform*. 2020. № 4. P. 191–199. doi: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-191-199>.

36. Skrynkovskyy R. M., Yuzevych V. M., Kataev A. V., Pawlowski G., Protsiuk T. B. Analysis of the methodology of constructing a production function using quality criteria // *Journal of Engineering Sciences*. 2019. Vol. 6(1). P. B1–B5. doi: [https://doi.org/10.21272/jes.2019.6\(1\).b1](https://doi.org/10.21272/jes.2019.6(1).b1).
37. Skrynkovskyy R., Hladun V., Kramar M. Information Technologies in the Organization of Accounting at the Enterprise // *Path of Science*. 2019. Vol. 5, No. 2. P. 3001–3010. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.43-3>.
38. Skrynkovskyy R., Pavlenchuk N., Horbonos F., Protsiuk T. Improvement of the express diagnostics of the production activity of the enterprise taking into account the method of determining the optimal production programs in the operational management system // *Technology Audit and Production Reserves*. 2018. Vol. 6, No. 4(44). P. 4–10. doi: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2018.147968>.
39. Skrynkovskyy R., Pavlenchuk N., Leskiv S., Pawlowski G. The Improvements of Enterprise Anti-Crisis Management Diagnostics in the System of Managerial Diagnostics // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 11. P. 4001–4009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.28-5>.
40. Skrynkovskyy R., Pavlenchuk N., Tsyuh S., Zanevskyy I., Pavlenchuk A. Economic-mathematical model of enterprise profit maximization in the system of sustainable development values // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(4). P. 188–214. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.04.09>.
41. Skrynkovskyy R., Pawlowski G., Harasym L., Haleliuk M. Improvement of the Model of Enterprise Management Process on the Basis of General Management Functions // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 12. P. 4007–4014. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.29-7>.
42. Skrynkovskyy R., Pawlowski G., Harasym P., Koropetskyi O. Cybernetic Security and Business Intelligence in the System of Diagnostics of Economic Security of the Enterprise // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 10. P. 5001–5009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.27-6>.
43. Skrynkovskyy R., Protsiuk T., Ogirko O., Pavlenchuk N. Comprehensive Assessing the Enterprise Development Considering the Educational and Professional Potential of Employees in Management System // *Journal of Applied Management and Investments*. 2018. Vol. 7, No. 4. P. 246–255.
44. Skrynkovskyy R., Protsiuk T., Sytar L., Shpak O. Diagnostics of Objects of Innovative Work as a Tool for Improving the Innovation Activity of the Company's Personnel // *Path of Science*. Vol. 4, No. 3. P. 4001–4007. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.32-3>.
45. Skrynkovskyy R., Sopilnyk R., Seliverstova L., Koropetskyi O., Protsiuk T. Improvement of the system of indicators for the efficiency evaluation of the production capacity of industrial enterprises // *Technology Audit and Production Reserves*. 2018. Vol. 2, No. 4(46). P. 49–51. doi: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2019.162670>.
46. Sopilnyk L., Skrynkovskyy R., Kovaliv M., Zayats R., Malashko O., Yesimov S., Mykytiuk M. Development of Digital Economy in the Context of Information Security in Ukraine // *Path of Science*. 2020. Vol. 6, No. 5. P. 2023–2032. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.58-7>.
47. Sumets A., Kniaz S., Heorhiadi N., Farat O., Skrynkovskyy R., Martyniuk V. Methodical approach to the selection of options for ensuring competitiveness of enterprises in the system of development of agricultural clusters // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2021. № 7(1). P. 192–210. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.01.10>.
48. Sumets A., Kniaz S., Heorhiadi N., Skrynkovskyy R., Matsuk V. Methodological toolkit for assessing the level of stability of agricultural enterprises // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(1). P. 235–255. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.12>.
49. Sumets A., Serbov M., Skrynkovskyy R., Faldyna V., Satusheva, K. Analysis of influencing factors on the development of agricultural enterprises based on e-commerce technologies // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2020. № 6(4). P. 211–231. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.04.11>.
50. Yuzevych L., Skrynkovskyy R., Koman B. Development of information support of quality management of underground pipelines // *EUREKA: Physics and Engineering*. 2017. № 4. P. 49–60. doi: <https://doi.org/10.21303/2461-4262.2017.00392>.
51. Yuzevych V., Skrynkovskyy R., Koman B. Intelligent Analysis of Data Systems for Defects in Underground Gas Pipeline // *2018 IEEE Second International Conference on Data Stream Mining & Processing (DSMP)*. Lviv, Ukraine, 2018. P. 134–138. doi: <https://doi.org/10.1109/DSMP.2018.8478560>.
52. Semchuk Z., Zharovskaya I., Merdova O. Corruption as a negative social phenomenon hindering the economic development of the state // *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. № 4(4). P. 295–300. doi: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-4-295-300>.
53. Smutchak Z., Yankovska L., Sopilnyk L., Skupeiko V., Horbonos F. The role of leaders' emotional flexibility in banks management // *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2022. № 6(41). P. 66–77. doi: <https://doi.org/10.18371/fcaptop.v6i41.251399>.
54. Beztelesna L., Pliashko O., Shevchuk L., Semchuk Z., Petryk I. Ensuring the productivity of human resources: evaluation of financing and partnership models between households, state and business // *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. № 6(41). P. 350–359. doi: <https://doi.org/10.18371/fcaptop.v6i41.237565>.